Poštarina plaćena u gotovom

Ára egy és fél dinár

Postaszállitási dij készpénzben lefizetve

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam | Subotica, SZOMBAT, 1924 április 19. | 109. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. .·. Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Az üres automata

A jugoszláviai kisebbségeknek hiába, csak akkor van jó dolguk ha kormányválság van, vagy ha a választásokra készülődnek az uralkodó pártok. Nem is egyszer keserü jókedvünkben, rámutattunk már e helyen arra, hogy nekünk magyaroknak — kisebbségnek — nem lehet más kivánságunk, mint tartson soká a parlamenti krizis és legalább minden évben kétszer irjanak ki választásokat. Egyszerüen — last not least — önzésből fakadt ez a kivánság, mert az a szomoru tapasztalatunk, hogy csak ilyenkor veszik észre a kormány vezetői és a többségi politikai pártok, hogy vagyunk, élünk, szenvedünk és hogy vannak sérelmeink és vannak óhajaink, épen csak annyi, amit könnyen lehet teljesiteni az alkotmány keretein belül. A mult évi választások előtt és most is — a parlamenti erőviszonyok eltolódásakor — nem egyszer szó nélkül elhalmoztak bennünket dicséretekkel (ilyenkor még a lojalitásunkat sem vonták kétségbe) és igérnek, fogadkoznak és ismét igérnek: jó hivatalnokot, iskolát és választójogot azok, akik mikor biztosan ülnek a hatalom nyergében, — nyugodtan elnéztek a fejünk fölött és még nyugodtabban hallgatták panaszainkat. A magyar tömegek csak a kormány-krizis és a választások idején jutnak mindenkor abba a kedvező helyzetbe, hogy utlevélmegvonás, rendőrhatósági önkény, iskola-politika fájdalmait megfürösztheti az igéretek aranyesőjében. A fájdalmak ugyan nem csillapodnak el véglegesen, — az igéret nekünk már nem is narkotikum — de ki meri tagadni, hogy a kisebbségi sors szomoru utján, a vigasztalan magyar életnek *ez* is eredmény, mert — ha mást nem is, sirva vigadhatunk egyszer.

Ezek jutottak hirtelen eszünkbe, amikor olvassuk, hogy a szlovákpárt megegyezett a radikálisokkal. A Pasics-Pribicsevics koalicionak szüksége van most minden szavazatra, nagy ellenfelével, az ellenzéki blokkal szemben. A szükség pedig törvényt bont: a radikálisok — Pasics miniszterelnök — elfogadta a szlovákok követeléseit és — mindent megigért. Megigérte, hogy a szlováklakta vidékeken az elemi iskolákban szlovák lesz a tanitás nyelve, hogy a szlovák községekben szlovák tisztviselőket nevez ki majd a kormány és a szlovák legionáriusok is kapnak földet a szétosztott vajdasági nagybirtokból. A tárgyalásokon a kormány nem is akadékoskodott sokat, elismerte, hogy ezek a föltételek alkotmányosak és elfogadhatók. Ezekután a szlovákok, ha a kormány az igéretét beváltja, a választásokon a radikálispártot fogják támogatni.

Irigyeljük a szlovák-párt optimizmusát. Ma, aki kisebbség és hisz az igéretekben, vagy nagyon naiv, vagy nagyon elkeseredett. Mi magyarok — és azt gondoljuk igy vannak a németek is — már kevésbbé vagyunk ennyire szerencsés természetüek. És ez nem a mi hibánk. Az optimizmust régen kiölte belőlünk az a pár esztendő, amely alatt *csak* igéretekből éltünk, azokból az igéretekből, amelyek ilyenkor választás előtt bőven kijutottak nekünk is. Mi őszintén hinni már nem tudunk. Nekünk csak az az egy bizonyos: a hatalmon levők mindig rossz szolgálatot tesznek az országnak és rossz szolgálatot tesznek annak a demokráciának, amelytől a fejlődés lehetőségei függenek, ha nyilvánvalóan leleplezik azt a politikát, amely csupán kényszerhelyzetben ismeri el a kisebbségek alkotmányos jogait. Ki tud ugyan hinni abban az államraisonban, amely vásári kiárusitást rendez a polgári jogokból és rideg üzleti elv alapján méri a kisebbségek számára azokat a jogokat, amelyek őket teljes mértékben megilletik akkor is, ha nincsenek választások és ha a kormány háta mögött kompakt többség áll is. Pillanatnyilag talán bizonyos eredményeket elérhetnek igy a hatalmon levő pártok, de aki sokszor dobta be rézgarasait üres automatába, az végül is óvatossá válik és meggondolja — beledobja-e voksát a kormánypártok választási urnájába.

Stepanovics tábornok a legujabb miniszterelnök-jelölt

A Narodna Odbrana elnökét kombinálják Pasics utódául Koncentrációs kormányt alakit az összes pártokból?

Beogradból jelentik: A király távollétében a beogradi politikai életben teljes szélcsend állt be s a kibontakozási tárgyalások szünetelnek. Pénteken a parlament teljesen elhagyatott volt, a klubok is teljesen kiürültek és még a kormány szokásos tanácskozásai iránt sem mutatkozik semmiféle érdeklődés, tekintettel arra, hogy azokon se történik érdemleges döntés, mert a lemondásban lévő kormány csak a feltétlen szükséges ügyeket intézi el.

A több hetes válságban már a politikusok kombináló képessége is annyira kimerült, hogy alig merül fel ujabb változat a válság megoldására vonatkozólag. Az esetleg mégis felmerülő ujabb verzióknak sem ad már hitelt senki, mert immár teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy a válság *május elsejénél előbb nem oldódik meg.*

Hirek Stepanovics vajda koncentrációs kormányalakitásáról

A legjobban foglalkoztatja a politikai közvéleményt az a radikális forrásból kiröpitett szenzáció, hogy *a király Stepanovics Stepo tábornok vojvodára, a Narodna Odbrana elnökére bizná a válság megoldását, aki az összes pártokból koncentrációs kormányt alakitana, amelyben Pasics és Pribicsevics nem vennének részt.* Ennek a hirnek az a tárgyi alapja, hogy *a király elutazása előtt kihallgatáson fogadta Stepánovics vajdát,* aki közvetlen a Narodna Odbrana elnökségének ülése után jelent meg az udvarban.

A beogradi sajtó rendkivül sokat foglalkozik ezzel a kombinációval, bár a komolyabb lapok ugy tüntetik föl azt, mint kuriózumot, vagy teljesen tendenciózus hirt. Az egész kombinációnak az a főérdekessége, hogy *Stepanovics vojvoda közelebb áll a demokratákhoz, mint a radikálisokhoz* és mégis radikális forrásból ered a személyével kapcsolatos kombináció, amiből az ellenzéki sajtó azt a következtetést vonja le, hogy a *Pasics-Pribicsevics koalicionak már nagyon gyöngék lehetnek az esélyei,* ha a radikálisok ilyen módon szeretnének hatalmon maradni.

A Davidovics-párti *„Odjek“* teljesen alaptalannak mondja ezt a kombinációt és a következőket irja: „Magától értetődik, hogy egy tábornoknak — bármilyen érdemes és szimpátikus legyen is, mint katona — semmi köze sem lehet a kormányválsághoz és a parlamenti helyzethez. *Stepanovics vojvoda a politikai eseményektől teljesen függetlenül jött Beogradba* és a Narodna Odbrana manifesztációt rendezett elnöke tiszteletére. Valószinüleg ezt az alkalmat akarták a radikális lapok fölhasználni, hogy a helyzetet még zavarosabbnak tüntessék föl, mint amilyen az valójában és hogy igy tájékozatlanságot keltsenek a közvéleményben“.

Horvát lap Nincsics miniszterelnökségéről

A zagrebi lapok is ujabb szenzációt röpitettek világgá, amelynek azonban még annyi alapja sincs, mint a *Stepanovics* vojvoda személyére vonatkozó kombinációnak. Az egyik *Radicshoz* közelálló zagrebi lap ugyanis annak a lehetőségéről ir, hogy *Nincsics külügyminiszter elnökségével alakulna egy minden pártot magában foglaló koncentrációs kormány.* Ennek a hirnek semmiféle alapja nincs és annyira komolytalan, hogy politikai körökben nem is kelt semmiféle visszhangot. Mindezek az ujabb kombinációk azonban azt igazolják, hogy Jovanovics Ljuba nagy koaliciós kormányának gondolata már teljesen lekerült a napirendről, mert az ellenzék ujabban bizalmatlan Jovanovics személyével szemben.

Petrovics Nasztáz cáfolja az ellenzékkel való tárgyalásainak hirét

Petrovics Nasztáz radikális képviselőről az utóbbi napokban — mint jelentettük — olyan hirek terjedtek el, hogy *az ellenzékkel folytat tárgyalásokat* és ezzel kapcsolatban, valamint általában politikai magatartása miatt a radikális-párt hivatalos lapja, a *„Samouprava“* állandóan élesen támadja. Ezekre a hirekre vonatkozólag a péntek esti lapokban *Petrovics* Nasztáz a következő nyilatkozatot tette közzé:

— A legutóbbi néhány nap alatt több beogradi lapban hirek jelentek meg rólam és politikai érintkezéseimről, bizonyos találkozásokról és tanácskozásokról egyes politikusokkal, valamint állitólagos igóreteimről és nyilatkozataimról is. Mindaz, ami ezekben a hirekben foglaltatik, *nem felel meg a valóságnak.* Minden egyes lépésem — amennyiben ilyent egyáltalán fogok tenni — *nyilvános és nyilt* lesz, ha pedig a nyilvánosság számára nyilatkozatot fogok adni, azokat mindenkor aláirásommal fogom megjelentetni.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács pénteken este öttől fél nyolcig ülésezett *Pasics* elnöklésével. Az ülésen az általános politikai helyzet került megbeszélésre, határozatot azonban semmiféle irányban sem hoztak. Ezenkivül resszort-ügyekkel foglalkozott a minisztertanács. *Nincsics* külügyminiszter jelentést tett a Bulgária által a legutóbbi konvenció értelmében leszállitott élelmiszerekről, amelyekre vonatkozólag a minisztertanács elhatározta, hogy azokat a passziv vidékek segélyezésére forditják. Ezután *Trifunovics* épitésügyi miniszter kért hiteleket a Szerbiát Montenegróval összekötő utak kiépitésére, amit a minisztertanács megszavazott. Végül még a tisztviselői rangbeosztásról és néhány tisztviselő áthelyezéséről határozott a minisztertanács.

Százötvenezer dináros sikkasztás

a Jevrejska Banka novisadi fiókjánál

Schmiermund Kálmán igazgató Magyarországra utazott

Néhány nappal ezelőtt — mint a *Bácsmegyei Napló* már megirta — eltünt Noviszadról *Kux* Ödön, a Jevrejska Banka ottani fiókjának tisztviselője. Az eltünéssel kapcsolatban az a hir terjedt el, hogy Kux nagyobb összeget sikkasztott a banknál, amit valószinüvé tett az a körülmény is, hogy a fiatal pénztáros *Szombati* Manci bártáncosnővel együtt szökött meg. Kux elutazásakor azt mondta feleségének, hogy Beogradba megy üzleti ügyben, az asszony azonban levelet talált otthon, amelyben az ura közli vele, hogy nem akar többet vele élni és nem fog visszatérni. Egyben elvitte magával azokat az ékszereket is, melyeket házasságuk alatt ő vásárolt feleségének.

A Jevrejska Banka noviszadi vezetősége az első napokban megcáfolta a hirt, hogy sikkasztás történt és kijelentette, hogy Kux csak harmincezer dinárral károsította meg az intézetet, amely összeget fizetésére előlegképpen vett fel. A cáfolat ellenére azonban most kiderült, hogy Kux Ödön *százötvenezer dinárt elsikkasztott*. Az igazgatóság ugyanis április 3-ikán *150.000 dinárt adott át Kux Ödönnek, hogy ezt az összeget vigye le Beogradba és ott egy banknál fizesse le.* Kux pár nap mulva visszajött Beogradból és *bemutatta a nyugtát a pénz lefizetéséről, másnap azonban megszökött.* Ekkor megállapitották, hogy *a nyugta hamis és Kux a százötvenezer dinárt elsikkasztotta.*

A bank szarajevói központjának igazgatósága a sikkasztás hirére csütörtökön rovancsoló bizottságot küldött Noviszadra. A bizottság Kux büneiért *Schmiermund Kálmán igazgatót, a noviszadi fiók vezetőjét akarta felelőssé tenni.* Schmiermundnak a bizottság azt is szemére vetette, hogy ő is szabálytalanul járt el, mert *az igazgatóság által engedélyezett tizezer dinár helyett 24.000 dinár kölcsönt vett fel az intézet pénztárából.* Schmiermund — akit Szuboticán is ismernek — mert a szuboticai Escontna i Pučka Bankánál volt hosszu idő óta vezető állásban és megbizhatóságához kétség sem fért — tiltakozott a gyanusitás ellen és kijelentette, hogy saját tartozásának fedezetéül hajlandó váltót is adni a banknak. A szarajevói kiküldöttek ezt elfogadták, azonban Schmiermund attól tartott, hogy Kux sikkasztásai miatt esetleg őt is meghurcolják és ezért *pénteken éjjel Szuboticán át elutazott — Magyarországra.*

Az egész ellenzék résztvesz

a Davidovics-párt vasárnapi suboticai népgyülésén

A demokrata-párt felhivása a polgárok egyenjogusságáról

A demokrata-párt vasárnapi szuboticai népgyülését óriási érdeklődés előzi meg. A vasárnapi népgyülés jóval felülmulja a vidéki pártgyülések értékét és az egész ország politikai közvéleménye figyelemmel fordul *Davidovics* Ljuba pártjának szuboticai zászlóbontása elé. A demokrata-párt kettészakadása és az uj politikai helyzet kialakulása óta ugyanis most fog először nyilatkozni *Davidovics* Ljuba, az egyesült ellenzék vezére a nyilvánosság előtt politikájáról és azokról az okokról, amelyek eltávolitották *Pribicsevicstől* és a Radics-párttal való fegyverbarátságig vitték.

A szuboticai Davidovics-párt szombaton este a legünnepélyesebb külsőségek között fogja fogadni *Davidovics* Ljubát, akit elkisér Szuboticára néhány más demokrata képviselő is, sőt több más párthoz tartozó ellenzéki képviselő is. A vasárnapi népgyülést nem csak a demokrata-párt, hanem általában *az egyesült ellenzék demonstrációjának* készitik elő és azon a többi ellenzéki pártok helyi szervezetei is részt fognak venni.

A legilletékesebb helyről szerzett információnk szerint a vasárnapi népgyülést maga a demokrata-párt rendezi ugyan, azonban arra *meghivták az ellenzéki blokkhoz tartozó többi pártokat, igy elsősorban a szuboticai bunyevác-sokác-pártot is.* A bunyevác-sokác-párt vezetőségének határozata értelmében *a bunyevác választók tömegei részt is vesznek mint hallgatók a népgyülésen,* amely ilyenképen impozánsnak igérkezik, sőt *az sincs kizárva, hogy a népgyülésnek lesz bunyevác-sokác-párti szónoka is.* A bunyevácok részéről — értesülésünk szerint — kifogásolják ugyan azt, hogy a népgyülést a katolikus husvét első napjára hivták össze és szivesebben látták volna azt is, hogy ha a népgyülést az egyesült ellenzéki pártok *együtt* rendezték volna meg, azonban szem előtt tartva az ellenzék érdekeit, mégis részt fognak venni a párt vasárnapi népgyülésén.

A Davidovics-párt felhivása pénteken reggel jelent meg Szuboticán szerb és *magyar* nyelven. A felhivás, amelynek *Polgárok! Munkások! Szenvedők! Demokrata Testvérek!* a megszólitása, hangsulyozza, hogy *az ellenzék az igazi testvéri egyetértés és az összes polgárok teljes egyenjogusága érdekében küzd.* A felhivás éles hangon támadja a Pasics-Pribicsevics koalicióit, amelyet korruptnak és erkölcstelennek mond és hangsulyozza, hogy *az ország népének egyesülését* tüzte ki céljául, programmját pedig igy foglalja össze: »*vissza akarja állitani a megbontott testvéri egyetértést, szeretetet és jogegyenlőséget az ország valamennyi polgára számára, vallási és nemzetiségi különbség nélkül.*« A felhivást ugyan *a demokrata-párt választmánya* irta alá, de figyelemreméltó, hogy *az egész ellenzék nevében* beszél és annak programmját ismerteti.

A népgyülésre a Davidovics-párt minél nagyobb tömeget akar felvonultatni, hogy ezzel is dokumentálja, hogy *a demokraták tulnyomó többsége Davidovics mögött áll és Pribicsevicsnek alig van néhány hive Szuboticán és a Vajdaságban.*

Miért sztrájkolnak

a budapesi nyomdászok?

A munkaadók nem tartották be a megegyezést

Budapestről jelentik: A fajvédők reggeli lapja, a *Szózat* nyilvánosságra hozza a nyomdász-sztrájk kulisszatitkait. A kizárt munkások képviselői — az előbbi sztrájk befejezésekor — a munkaadókkal abban állapodtak meg, hogy a nyomdászok munkába állanak, azzal a feltétellel, hogy a tárgyalásokat a munkábaállás után azonnal megkezdik. A létrejött megegyezés után tehát minden munkás elfoglalta munkahelyét és a munkaadók tartoztak valamennyi kizárt munkást visszavenni. A megegyezés pontozatai között szerepelt az is, hogy a munkábaállás napján a békéltető bizottság összeül és a bérrendezés ügyében döntő határozatot fog hozni. Másnap délben össze is ült a közös tárgyalóbizottság, hogy a két fél előterjesztését megbeszélje. A szakszervezet elsősorban a bérkérdés haladéktalan rendezését követelte, valamint a kizárás tartamára szóló bérek kifizetését. A munkásság képviselői még a tárgyalóbizottság összeülése előtt bejelentették, hogy az ötvenszázalékos fizetésemelést tekintik az egyezkedés alapjának. A tárgyalóbizottság első ténykedése azonban a keddi értekezleten mindössze annyi volt, hogy a kollektiv szerződésen esett sérelmet megtorolja a sztrájkba lépett személyzet ellen hozott itélettel és ezzel az egyoldalu határozattal aztán eleget is tett a bizottság minden szerepének. Mikor a munkások követelései kerültek napirendre, ismét felborult a helyzet. A munkaadók ugyanis külön javaslattal állottak elő, amely szerint a kiadók csak május elsejétől kötnek uj kollektiv szerződést a munkásokkal és pedig május első hetétől hat, illetve kilenc hónapon keresztül a nappali munkásoknak havonta tizezer, az éjjelieknek pedig tizenhétezer koronával emelik fel heti fizetésüket. Ez a javaslat azt jelentette, hogy a nappali munkások bére *hat hónap mulva,* a lapmunkásoké pedig *kilenc hónap mulva* megfelel a

Egy előkelő szálló halljában

Irta: Moly Tamás

Pazar pompa mindenfelé, kérkedő ragyogás, a féktelen vagyon kissé tolakodó fitogtatása tette káprázatossá a nagy szálló hallját. Hatalmas zsöllyékben terültek el a vendégek, az urak szmókingban, a hölgyek drága toalettekben, s unottan, főképpen azért, mert vak szemmel néztek erre-amarra és keresték azt, ami az érdeklődésüket felcsigázhatná. Nehéz föladat, mert itt a nagytőke emberei gyültek össze, akiket talán már az üzlet maga sem érdekelt, legföljebb a probléma, mely lehetségessé teszi, hogy összegeket kockáztassanak: a fogadás. Halkan beszüremlő zene álmositja el az ötórai teához gyülekező unatkozó társaságot.

Az egyik zsöllyében egy már kopaszodó, nagyon elegáns ur ül és határozottan küzd az unalommal. Félig hunyt szemmel néz körül s várja a véletlent, hogy egy kis szórakozást hozzon neki.

Közel hozzá egy zsöllyébe most egy fiatal ur helyezkedik el s ugyancsak világunt arccal bámul maga elé; ugy hat, mint aki oktalanul szerencsétlen.

Az öreg ur ránéz, de csak egy pillanatra, s máris elforditja a fejét. A mai fiatalság! gondolja magában s nem szereti ezt a fásult ifjut. Ujabb pillantást vet reá, éppen amikor ez lenyel egy ásitást. Az öreg ur összeszedi minden energiáját hogy ne ásitson szintén.

Körülnéz a hallban és most . . . most kerekre nyilik a szeme s tüz kezd lobogni benne, az ajka, orrcimpája megremeg s az ujjai megmozdulnak: észre se veszi, hogy felül, egyenesen ül a zsöllyében s a fejét előrenyujtja kissé . . . Észre se veszi, amikor félig hangosan mormogja:

— Istenem, ez aztán egy csodaszép teremtés!

A fiatal hölgy valóban szép volt, feltünően szép. Karcsu, formás termetét bübájos fej koronázta. Fekete haja vastag fonatban mint egy korona disziett a fején, mély, sötét szeme ragyogott, finomvonalu orrocskája alatt élénken piroslott a mesterien megrajzolt száj s az álla kivánatos volt és finom, mint az őszibarack nemes fajtája, orcái hamvasan barnák és pirosak — nem csoda, hogy magára vonta nemcsak az urak, hanem a hölgyek figyelmét is, a legjobb értelemben.

— Nagyon szép, — mondta lassan, minden nagyobb felindulás nélkül a fiatal ur. — Jól illik neki a ruhájának világoskék szine. Jó szabónője van . . .

—Világoskék? — szól erre az öreg ur. — A hölgy toalettje tengerzöld és pedig nagyon finom szinezés.

— Az a világoskék az tengerzöld? — jegyzi meg félre nem ismerhető gunnyal a fiatalabbik.

— Ön szintévesztő! — jelenti ki a kopasz ur röviden. — Ha eddig nem tudta — —

— Ön tehát azt mondja, hogy tengerzöld, — szövi tovább a beszélgetést a helyes uton, nyugodtan a fiatal ur. — Fogadjunk, hogy világoskék?

Az öreg ur meghökken, de csak egy másodpercre; aztán elmosolyodik:

— Jól van, fogadjunk. Tiz dollárba.

— Husz dollárba. — S a fiatal ur int az egyik pincérnek, ki hozzásiet: — Nézze csak azt a hölgyet, aki most nyul egy képes hetilap után, azt a feketehaju hölgyet, igen . . . milyen szinü a ruhája?

— Tengerzöld, uram, — mondja a pincér.

— Jól van, köszönöm.

A pincér elvonul. A fiatal ur kifizeti a husz dollárt. Az öreg ur gunyosan mosolyog. A fiatal ur rágyujt egy cigarettára, kissé elgondolkodik, majd igy szól:

— Ajánlok még egy fogadást.

— Rendben van. Husz dollárba! — mondja az öreg ur.

— Kétszázhusz dollárba! — feleli a fiatal ur mosolyogva. — Mert én még a hu szdolláromat is vissza akarom nyerni.

— Miről van szó?

— Fogadjunk, hogy ezt a csinos hölgyet, ki önnek annyira tetszik, meghóditom harminc perc alatt s rákövetkező harminc perc végén már a mennyasszonyom lesz. Igen, ez a tengerzöld ruhás hölgy. Nos?

Az öreg ur meghökkenve néz rá a fiatalemberre, aztán elmosolyodik, félrehuzza kissé a száját és igy szól:

— Nem bánom. A tét kétszázhusz dollár.

Kivette az óráját.

— Most öt óra huszonöt perc. Öt óra ötvenkor ujra itt leszek. — S ezzel az öreg ur távozott.

Pontosan és kiváncsian visszajött időben.

Ekkor a fiatal ur fölállt a feltünően szép hölgy mellől, odalépett az öreg urhoz és:

— Mr. Harold Key vagyok, — mondotta. — Jöjjön, uram, bemutatom a jegyesemnek.

— Mr. Thomas Kean, — mondta az öreg ur s a következő percben már mélyen meghajtotta magát a csodaszép lady előtt.

Aztán részt vett a szükséges további teendőkben: segitett megirni a táviratot, mely a hölgy szüleinek szólt, kikkel tudatták a nem várt és örvendetes esetet. Ott volt, amikor megjött a válasz a szülők beleegyezésével. Ekkor az öreg ur egy pillanatra félrevonult a fiatal urral és átadta neki a kétszázhusz dollárt, mert elvesztette a fogadást, őszinte szerencsekivánataival együtt.

A következő negyedórában a fiatalok már távoztak is — — hátha sikerül a tréfa még egyszer az est folyamán egy másik előkelő szálló halljában, ahol mindenfelé pazar pompa tolakszik és az emberek — a zsebük tele pénzzel, a lelkük fásultsággal — hajlandók megfizetni egy effajta agyafurt ötletet.

nyomdászok *békebeli fizetése hatvan százalékának.* A nyomdai munkások tárgyalóbizottsága ezt a javaslatot nem fogadhatta el, de azért bemutatta a főbizalmi testület értekezletén, amely elvetette és uj követeléseket támasztott, amelyeket azonban a lapkiadó vállalatok és a Főnökegyesület nem teljesitett. Erre azután az összes nyomdai munkások csütörtök délben a fajvédő »Stádium«-nyomda és a »Világosság«-nyomda kivételével valamennyi nyomdában ujra sztrájkba léptek. A »Stádium« nyomdavállalat — irja a *Szózat* — megadta a munkásoknak azokat a követeléseket, melyeket a mai nehéz életviszonyok és gazdasági körülmények a létrejött megegyezés határai között indokolttá tesznek.

Véres harc a lakás miatt

Sulyosan megsebesitettek egy novisadi rendőrt lakótársai

Novisadról jelentik: *Dábics* Milica novisadi özvegyasszony pénteken délelőtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vele egy házban lakó *Horvatics* Jocó rendőr őt és anyját lakásukon megtámadta és sulyosan megsebesitette. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást, amelynek eredményéről *Varicsák* András rendőrfőkapitány a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Teljesen hamis alapon tette Dábics Milica a feljelentést Horvatics Jócó ellen és nem igaz, hogy a rendőr vérengzést követett el. Megállapitást nyert, hogy Horváticsnak, amikor hazatért, panaszkodott a felesége, hogy a velük egy házban lakó *Dábics Milica beverte lakásuk ablakait.* Emiatt Horvátics bement Dábicsékhoz, hogy felelősségre vonja őket.

Mikor azonban belépett a lakásba, Dábics Milica anyja *egy virágvázát vágott a fejéhez, amitől azonnal elöntötte a vér, Dábics Milica és a velük lakó Ortos Alexander orosz menekült székekkel támadtak reá.* A rendőr erre védekezésül kardot rántott, de *senkit* sem sebesitett meg. A támadásban *Horváticsnak egyik ujja is kitört.* A rendőr emiatt följelentést tett támadói ellen.

A milliós ékszerlopás rejtélye

Ki vonta vissza a följelentést?

Annak a detektivregénybe illő két millió koronás ékszerlopásnak titka, amely napokon át foglalkoztatta a rendőrséget és az emberek fantáziáját a legkülönbözőbb kombinációkra ingerelte, — ugy látszik — megoldatlan marad, mert, mint a *Bácsmegyei Napló* már tegnap megirta, az ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést a károsult Reiter-család visszavonta. A feljelentés visszavonása éppoly rejtélyes körülmények között történt, mint a lopás elkövetése. *Löwy Endre, aki a feljelentést megtette, az ujságból értesült arról, hogy valaki visszavonta a feljelentést* az ismeretlen tettesek ellen.

A család nem kivánja, hogy a rendőrség a több milliót érő ékszerek után kutasson, de a meggyanusitott háztartási alkalmazottak, akik néhány napig a rendőrségen voltak őrizetben, nem nyugszanak bele meghurcoltatásukba és ügyvédjük utján büntető feljelentést tesznek hamis vádaskodás miatt. Ezzel szemben a feljelentő arra hivatkozik, hogy ő *ismeretlen tettesek* ellen kérte a nyomozás megindितását és az egyik alkalmazottat csak *azért vitte fel személyesen* a rendőrségre, mert a ruhái között egy helybeli család tulajdonát képező tárgyakat talált.

Meggyilkolták a tovarisevoi Orjuna elnökét

A merényletet a Srnao két tagja követte el

Novisadról jelentik: A tovarisevoi Srnao tagjai a mult év őszén behatoltak az Orjuna egyesületi helyiségébe és ott verekedést kezdtek; azóta a két nacionalista szervezet tovarisevoi exponensei állandó háboruskodást folytattak egymással. A harc most véres eseményben robbant ki: a Srnao két tagja *csütörtökön este meggyilkolta Radojcsin Tosa földmivest, a tovarisevoi Orjuna elnökét.*

A rendőrség nyomozása megállapitotta, hogy csütörtökön este kilenc órakor két fiatalember bezörgetett *Radojcsin* Tosa ablakán. Amikor ez ablakot nyitott, a fiatalemberek kihivták lakásából azzal az ürüggyel, hogy fontos hivatalos ügyben akarnak vele beszélni. Radojcsin felöltözött és kiment az utcára, ahol *az egyik fiatalember hátulról lefogta, a másik pedig késsel elvágta a nyakát.*

A megtámadott ember összeesett és *néhány percnyi kinlódás után meghalt.* A támadásnak szemtanuja volt több járókelő, akik a tettesek után eredtek és sikerült is a futva menekülő gyilkosokat elfogni. A két fiatalembert a csendőrségre szállitották, ahol megállapitották, hogy az egyik *Vasziljev* Isza, a tovarisevoi *Srnao* tagja, a másik nevét azonban még nem sikerült megállapitani, mert ismeretlen Tovarisevon és személyazonosságára vonatkozóan megtagadott minden felvilágositást.

A gyilkosságnak gyorsan hire terjedt a községben, amelynek lakossága a csendőrség előtt nagy tömegben gyült össze és *a tetteseket meg akarta lincselni.* A foglyokat emiatt egész éjszaka tiz csendőr őrizte, reggel pedig beszállitották őket a noviszadi ügyészség fogházába.

Kinevezték az uj szuboticai főispánt és polgármestert

Gyorgyevics Dragoszláv és Malagurszki Albe nyilatkozatai

A hónapok óta huzódó szuboticai közigazgatási válság végre megoldást nyert. Mint ismeretes, a szuboticai radikálispárt már régebben *Gyorgyevics* Dragoszlav tanitóképző intézeti tanárt jelölte a főispáni és *Malagurszki* Albe földbirtokost a polgármesteri állásra, azonban az időközben bekövetkezett kormányválságok miatt és a zavaros politikai helyzetben mindeddig elodáztatott a válság megoldása. Időközben megérkezett a lemondott dr. *Pletikoszics* András főispán-polgármester topolai közjegyzői kinevezése és igy *Pletikoszics* dr. és a radikális klub többször sürgette a közigazgatás uj vezetőinek kinevezését, azonban mindeddig eredmény nélkül.

Csütörtökön dr. *Pletikoszics* András Beogradba utazott, hogy a belügyminisztériumban ujból megsürgesse utódainak kinevezését. Intervenciója ezuttal eredménynyel is járt. A lemondott főispán pénteken visszaérkezett Szuboticára és magával hozta a belügyminiszter igéretét, hogy az uj szuboticai főispán és polgármester kinevezését még pénteken aláirja. Ez meg is történt és a *belügyminiszterium Gyorgyevics Dragoszlav tanárt Szubotica főispánjává, Malagurszki Albe földbirtokost pedig polgármesterré kinevezte.*

Az uj főispán már valószinüleg szombaton Beogradba utazik, hogy a belügyminiszteriumban letegye az esküt, aminek megtörténte után a szuboticai közigazgatás uj vezetői azonnal elfoglalják állásukat. A husvéti ünnepek miatt *Gyorgyevics* Dragoszláv főispán és *Malagurszki* Albe polgármester valószinüleg *kedden veszik át hivatalukat Pletikoszics* András dr.-tól, aki viszont nyomban elfoglalja a topolai közjegyzőséget.

Gyorgyevics Dragoszláv, az uj szuboticai főispán a *Bácsmegyei Napló* munkatársának kérdésére a következő kijelentéseket tette:

— A kinevezési okmányt, bár már megérkezett Szuboticára, még nem kaptam kézhez. Egyelőre még korai lenne a sajtó számára nyilatkoznom és programmot adnom. Hogy mikor lépek hivatalba, az egyelőre még nem bizonyos; ennek megtörténte után közölni fogom a nyilvánossággal terveimet.

Malagurszki Albe, az uj polgármester a következő nyilatkozatot tette a városi közigazgatásban beállott változásról:

— Még nem történt döntés arra vonatkozólag, hogy hivatalomat mikor foglalom el. A hivatal átvétele a lemondott Pletikoszics polgármester-főispánnal egyetértésben valószinüen az ünnepek alatt fog megtörténni. Egyelőre még nem volt alkalmam és időm ahhoz, hogy programmomat részletesen és mindenre kiterjedően összeállithassam, azonban a hivatal átvétele alkalmával kifogom fejteni azokat az elveket és célokat, amelyek hivatali müködésemet irányitani fogják.

Az uj főispán és polgármester kinevezéséről szóló okmányt *Radonics* Jovan radikális képviselő még pénteken este magával hozta Beogradból Szuboticára. Az esti fél kilenc órai beogradi vonattal érkező *Radonics* képviselőt a pályaudvaron dr. *Pletikoszics* András, a lemondott, *Gyorgyevics* Dragoszlav, az uj főispán, *Malagurszki* Albe polgármester, *Jurics* Márk képviselő és a radikális klub több vezetője várták, akikkel *Radonics* képviselő közölte, hogy *a főispán és polgármester kinevezése megtörtént és hogy az erre vonatkozó okmányt magával hozta.*

Pletikoszits András dr. távozását nemzetiségi különbség nélkül fájlalja Szubotica társadalma, mert a távozó főispán-polgármester hosszu közigazgatási pályáján mindenkor nemzetiségi és faji különbségre való tekintet nélkül müködött és csak a város összlakosságának érdekeit tartotta szem előtt. Müködéséhez a város fejlesztés szempontjából is sok jelentős eredmény füződik.

Az uj főispán: *Gyorgyevics* Dragoszlav, 1918-ban a szerb hadsereggel együtt jött Szuboticára, a hol hosszabb ideig cenzor volt, majd később a szuboticai tanitóképző-intézet tanárává nevezték ki. Az angol egyetemet végzett nagymüveltségü uj főispán már kinevezése előtt is hangsulyozta, hogy *müködésében nem akar a város lakósai között nemzetiségi vagy más szempontokból különbséget tenni, hanem egyetlen célja a teljes rend biztositása. Malagurszki* Albe polgármester régi és tekintélyes szuboticai család sarja és kijelentése szerint a főispánnal együtt *távol akarja tartani a politikát a városházától és csupán lelkiismeretes tisztviselő kiván lenni.*

Van, de nincs

Hitoktató válság a szentai gimnáziumban

A szentai főgimnázium igazgatója — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — elrendelte, hogy ezentul minden tanuló maga köteles hitoktatóról gondoskodni és magánuton szerezni bizonyitványt hittanból.

A szentai gimnázium igazgatója, *Mrkobrad* Tósó most annak a közlését kéri, hogy ő nem egyéni iniciativából járt el akkor, amidőn ezt a rendeletet kiadta. Az iskolának nincs hitoktatója és az iskolarendelet 12-ik szakasza hasonló esetben azt irja elő, hogy *minden tanuló maga köteles hitoktatóról gondoskodni.* Az igazgató már több izben tett előterjesztést a közoktatásügyi minisztériumhoz, uj hitoktató kinevezése ügyében, de mindeddig semmiféle intézkedés nem történt.

Az igazgató kijelentéseivel szemben *Hampel* Ede, a szentai gimnázium volt hitoktatója kijelentette *munkatársunk előtt, hogy ő mindmáig nem kapott értesitést felettes egyházi hatóságától. Budanovics Lajos apostoli adminisztrátortól arra nézve, hogy elbocsátották állásából,* tehát még ma is a gimnázium rendes hitoktatójának tekinti magát. Igy tehát most is van a szentai gimnáziumnak hitoktatója és igy nem alkalmazható az iskolatörvénynek *Mrkobrad* igazgató által idézett szakasza.

Inzultáltak

három budapesti szinésznőt

Márkus Emilia és Bajor Gizi kellemetlen éjszakai kalandja

Budapestről jelentik: Péntekre virradó éjjel a Rákóczi-uton hazafelé tartottak *Párdány* Oszkár miniszteri tanácsos nejével *Márkus* Emiliával, társaságukban voltak *Gömöri* Vilma és *Bajor* Gizi a a Nemzeti szinház müvésznői és *Zilahy* Lajos iró. A három müvésznő együtt haladt, a férfiak valamivel hátrább maradva kisérték őket. Szemben jött velük három férfiból álló társaság és a mikor a hölgyek mellé értek, azoknak utját állottak s megszólitották őket. Párdány és Zilahy a hölgyekhez siettek és a szinésznők utját álló férfiakat rendre utasitották, amiből szóváltás keletkezett, majd *Zilahy Lajos a három férfi egyikét, aki a legagresszivebb volt, arculütötte.*

A jelenetnek hamarosan az utca közönségéből sok tanuja volt, a hangos botrányra a rendőr is figyelmessé lett, aki az inzultáló társaság három tagját igazolásra szólitotta, de ezek az igazolást megtagadták, A rendőr a három férfit előállitotta a főkapitányságra, ahol *Majnis* István vármegyei főjegyző, *Rétyi-Gazda* Géza banktisztviselő és dr. *Ferenczi* Gyula főszámtitkárként igazolták magukat.

Rétyi-Gazda Géza tettlegességért és becsületsértésért panaszt tett Zilahy Lajos ellen. A rendőrségről kihallgatás után az előállitottakat elbocsátották.

CIRKUSZ

A festő

Kiállitási fantázia

— Ön azt mondja erre a képemre, hogy jó? Ne haragudjon, de én azt hiszem, ez nem lehet az őszinte véleménye. Ne fortyanjon fel.... semmi értelme sincs annak, hogy frotyogjunk. Nem a szavahihetőségében kételkedem, csak ugy képzelem, hogy talán udvariasságból.... ön egy gyöngéd lélek... esetleg tapintatos....

Mereven néz rám, olyan ember pillantásával, aki csupa megértés. A képet eltartja két méterre, hogy jobban láthassam. Arca átszellemült.

— Talán — mondja — kellemetlen önnek belemondani a pofámba, hogy kissé gyenge a kép, legalább is, hogy ön annak tartja. Pedig higyje el, nincs benne semmi, ha valaki őszinte. Csak ki vele bátran. Mindenki fején találhatta néha a szöget. A müvész csak tanul a leglaikusabb megjegyzésből is.... Természetesen ez nem önre vonatkozik, ön nem laikus, ön ért a képekhez, bár minden kritikus ugy értene hozzá, mint a szerkesztő ur. De, ne vegye sértésnek, kollégái, a többi ugynevezett mükritikusok tulnyomó többségben szarvasmarhák

Erélyesen néz rám, olyan ember pillantásával, aki mindjárt pofozni fog. A képet könnyedén forgatja ujjai közt, mintha sétapálca lenne. Arca ijedt.

— Nem merek zöld szint használni vásznaimon — mondja — mert félek, hogy a kritikusok idei spenótnak nézik és lelegelik. Van önnek fogalma, szerkesztő ur, hogyan retteg a magamfajta vérbeli müvész a kritikusoktól? Az ember eleinte csak röhög megjegyzéseken, de mikor egymásután mulnak az évek, anélkül, hogy a müvész egyetlen tárgyilagos, hozzáértő birálatot olvashatna dolgairól, elfagy a mosoly a legcinikusabb ábrázatról is....

Fagyosan néz rám, olyan ember pillantásával, aki csak mellékesen üzi a festészetet, mert tulajdonképpeni hivatása: a boxolás, amelynek jelentékeny dijakkal kitüntetett mestere. A képet ropogtatja a markában, mintha vajaskifli lenne. Arca jóságos.

— Én nem hagyom elvenni kedvem a müvészettől, — mondja — kifogok rajtuk. Minden kiállitásomon sorra magyarázom a birálóknak külön-külön, hogy mi van a képeimen. Talán azt hiszi, szerkesztő ur, igy akarom rávenni őket ara, hogy elismeréssel irjanak rólam? Erre nekem nincs szükségem, már tul vagyok az ilyesmin. Munkácsy megtehette. Én nem. Különben sem tartozom azok közé az emberek közé, akik dicsérni tudják önmagukat. *A müvész legyen szerény:* nálam ez princip. Teljesen objektiven magyarázom meg képeimet a kritikusoknak, felsorolom az alkotás jó oldalait is, de persze nem mellőzöm a hibák elismerését sem. Az istenfáját, én megmutatom annak a kritikusnak....

Elérzékenyülten néz rám, olyan ember pillantásával, a ki hálás a legcsekélyebb jóindulatért is és egyáltalán. A képet leteszi az asztalra, kis mécsest gyujt előtte, hogy megvilágitása kedvezőbb legyen. Arca tárgyilagos.

— Megmutatom annak a kritikusnak, hooy mi a kompozició, mert ezt gyakran összetévesztik az ecsetkezeléssel, különösen az öregebbek, akik már hozzászagoltak a szakkifejezésekhez. Felvilágositom, hogy a kontur és a benczur nem ugyanaz. Szájába rágok egy pár frázist.... látom, szerkesztő ur, ön azt gondolja, hogy ez az eljárás egyszerü önreklám. Bocsásson meg, de ezen fuldokolva kell kacagnom. Én és önreklám! De hiszen meg fogja látni nyomban, mennyire nem igyekszem leplezni alkotásaim fogyatékosságait sem. Nézzen csak ide, például itt az orrnál ez a két kis vonás.... alig látszik, de mindegy.... ez a két kis, egyébként jelentéktelen vonal egy kissé, nemdebár, Daumier-és? Ön kiváló hozzáértésével bizonyára maga is észrevette, hogy.... na igen.... Persze, ezt csak önnek emlitettem. Diszkréció mellett. Inkább talán arról emlékezne meg, mennyire individuális az a rész, itt a hastól....

Figyelmesen néz rám, olyan ember pillantásával, aki belelát a vesémbe és kapásból megállapitja, hogy én őt vajjon milyen festőnek is tarthatom? Arca szontyolodott.

— Igen, igen, — mondja — eszemben sincs, hogy dicsérgessem itt a képemet, éppen csak rámutattam arra, hogy mennyire eredeti és mennyire nem emlékeztet senkire. Ön azt mondja, hogy egy portrénál nem lenne baj, ha emlékeztetne a — modellre. Én nem vagyok fotografus. A kép igy jó. Viszont vannak hibái is, tagadhatatlan, hogy kisebb hibái vannak. Nem lehet mondani, hogy ezek a hibák nem lennének egyre kisebbek. Ön bizonyára észrevette, hogy ott, az ultramarin pacnitól jobbra eső figurában, kevés a mozgás. Ezt be kell ismernem.... Igaz, hogy ez nem gyorsvonat.... aki a mozgást szereti, üljön repülőgépre. De miért nézi ön folyton az akt lábát? Mondja meg nyugodtan, hogy ugy találja, mintha egy tipli lenne annak a nimfának a tyukszeme felett. Én imádom az őszinteséget.... és egyenesen elvárom öntől, mondja a szemembe, hogy csak egy elvetemült trottli kenhette ide a paradicsomszószt sötétebb tónusnak erre az aktra....

Elégedetten néz rám, olyan ember pillantásával, aki lelkem legbelső rekeszéből éppen most olvassa ki, hogy zajos helyesléssel csatlakozom az előttemszóló lesujtó véleményéhez. Orrom alá dugja a képet és fejem beleüti. Arca dühös.

— Igy nézze.... — mondja — igy mindent ki tud venni a képből, ami benne van. Ne is tagadja, azt akarja mondani, hogy a kompozició kissé sablonos. Igaza van, ez már egy elcsépelt patron.... abban azonban téved, hogy Leonardótól loptam. Ezt kikérem magamnak. Mert Rembrandtól. Egyenes ember vagyok pipi, hogy igy megmondom, mi? Azért, nem szép öntől, hogy — ha csak gondolatban is — mindjárt a Leonardóval gyanusitott. Persze, ez nem akar szemrehányás lenni és csak bátran izéljen kiméletlen kritikájával ezentul is a továbbiakra.... Én tudom, hogy ön utolsó vacaknak tartja ezt a mázolást, teljes joggal és abban sem téved, hogy aki ezzel a piszok giccsel tönkretett egy jobb sorsra érdemes festővásznat, az öt évi fegyházat testvérek közt is megszolgált. Én nem sértődök meg, ha az igazat mondod, apuci, de a gyanusitás a Leonardóval az egy becstelen rosszhiszemüség volt, megérdemled érte ezt a pofont.... ugy.... na és ha a rücskös ábrázatodról lemaszirozném pár vimmerlit? Mit, védekezel disznó? Szerencse, hogy hoztam magammal rebolost.... hat személyre berendezve, a golyók benne vannak... bumm!.... na még egyet.... parancsolsz egy harmadikat is?

Előzékenyen néz rám, olyan ember pillantásával, akinek sejtelme sincs arról, hogy tegnap fejeztem be róla és müvészetéről szóló ötkötetes tanulmányomat, amelyben kifejtem, hogy egy második Michelangelo született személyében és amely közbejött halálom miatt nem fog megjelenni, mert saját találmányu gyorsirásommal irtam és azt a szedők nem tudják elolvasni. Arca barátságos és hogy jól lássam, holttestem elé letérdelve mutatja a képet.

Mindig undorodtam a képmutatástól.

SKIZ

A román kormány a Magyar Párt ellen

Bukarestben osztálypártnak tekintik az erdélyi Magyar Pártot

Kolozsvárról jelentik: A romániai magyarság már hosszu idő óta állandóan panaszolja a román kormánynak a Magyar Párttal szemben tanusitott magatartását. A kormány következetesen ignorálja az erdélyi magyarság szervezetét, a mivel nyilván az a célja, hogy megbontsa a magyarság politikai egységét. Erre vall a Kolozsvárt időző *Tatarescu* államtitkárnak egy nyilatkozata, amelyben kijelenti, hogy *a Magyar Pártot nem tekintheti a magyarság olyan egyetemes képviseletének, amellyel a magyar kisebbség ügyeiben szóba lehetne állni.*

— A Magyar Pártot, — mondotta az államtitkár — ugy, *ahogy vezetőinek ténykedéseiben megnyilvánult, nem tudom olyan pártnak tekinteni, amely a magyar kisebbség tömegeinek érdekeit képviselné és védelmezné.* A Magyar Pártot, vezetőinek szóbeli és irásbeli megnyilatkozásaiból itélve, *inkább akadálynak tartom a kisebbségi védelem fejlődésének utjában.* Kétségkivül vannak a Magyar Párt vezetői között komoly, derék intencióju emberek, akik *meg tudják érteni egy párt hivatását államunk érdekében* és akikkel természetesen hosszasan és gyakorlatilag lehetne tárgyalni e végleges alapok rendezését illetőleg. Ámde a Magyar Párt vezetőinek többsége olyan speciális direktivákat ad a párt akciójának, hogy *azt ma már elsősorban osztályérdekek védelmi szervének tartjuk,* hiszen vezetői csak a nagybirtokosok földügyeivel foglalkoznak és közönyösnek mutatkoznak a parasztok sorsával szemben.

A Magyar Párt intézőbizottsága *Ugron* István elnöklete mellett megtartott ülésén foglalkozott *Tatarescu* nyilatkozatával. Az ülésen *Bernády* György dr. szenátor is felszólalt.

— Ez az állam örök — mondotta Bernády — *de a Magyar Párt is örök.* Lehet, hogy még ujabb szenvedések fognak várni reánk, de bizom abban, hogy előbb-utóbb eljön a bölcs belátás ideje, ami szenvedéseink végét fogja jelenteni és ennek folyományaként olyan elhelyezkedésünket az állam keretei között, a mely egyrészt létünk alapfeltételeit biztositja, másrészt szem előtt tartja az állam minden érdekét.

Az intézőbizottság elfogadta a dr. Bernády által előterjesztett határozati javaslatot, amelyben az intézőbizottság megállapitja, hogy a romániai magyarság megszervezése első percétől fogva igyekezett a román közélettel való rendes és állandó kapcsolatnak a megteremtésére.

— Az intézőbizottság teljes határozottsággal utasitja vissza azt a kijelentést, mintha a Párt s annak vezetősége nem a romániai egyetemes magyarság egyhangu bizalmától kapta volna megbizatását s minden törekvésében nem a teljes konszolidálódás megteremtésére s a magyar kisebbség minden érdekének törvényes eszközökkel, törvényes uton való biztositására igyekeznék. Megállapiaa végül az intézőbizottság, hogy a Párt mind központi szervezetben, mind teljes egészében megbonthatatlanul egységes és egységének, valamint a magyarság egyetemes egységének megbontására irányuló, bárhonnan is származó bármi törekvés eredményre vezetni sem a jelenben, sem a jövőben nem fog, bármennyire is óhajtanák azt az erdélyi magyarság ellenségei.

Rablógyilkosság Trencsénteplicen

A gyilkos Franciaországba menekült

Pozsonyból jelentik: Csütörtök este a pozsonyi rendőrség bünügyi osztálya telefonjelentést kapott a trencsénmegyei nemsói csendőrőrstől, hogy a Trencsénteplic közelében lévő Felsőszernyén hajnalban három-négy óra között rablógyilkosság történt. Az áldozat Knaszkova Franciska felsőszernyei leány, akitől a gyilkos ezernégyszáz koronát elrabolt, azután elmenekült.

A csendőrség szerint a tettest *Brhel* Józsefnek hivják, huszonhárom éves lednicei szlovák munkás, aki a franciaországi munkásszállitmányba van beosztva. Minden közelebbi részlet, valamint a rablógyilkos személyleirása is hiányzik.

A rendőrség bünügyi osztálya nyomban munkába lépett. Egész éjjel razziáztak Pozsonyban, mert pénteken délben egy munkásosztagnak kell indulnia Franciaországba Marcheggen át és igy nincs kizárva, hogy a rablógyilkos ezzel a szállitmánnyal utazik. Letartóztatása valószinünek látszik.

Az olasz fascisták konfliktusa Svájccal

A fascisták letartóztattak egy svájci polgármestert

Bernből jelentik: Az olasz kormány panasszal fordult a szövetségi tanácshoz amiatt, hogy az olasz határ közvetlen közelében, *Ponte Tresánál* április 8-án svájci katonák ellenséges kiáltásokat hallattak Olaszország és az olasz kormány ellen. A szövetségi tanács a politikai ügyosztály főnökét bizta meg azzal, hogy jelentse ki a követnek, hogy a szövetségi tanács megindította a katonai vizsgálatot. A politikai ügyosztály főnöke azonban azt is tudomására adta az olasz követnek, hogy hivatalos jelentés szerint *a ponte-tresai polgármestert pénteken az olaszországi Vareseban a fascisták életveszélyesen megfenyegették* és ezért az olasz kormánytól a vizsgálat meginditását kérte.

Az olasz—svájci incidens kiegészitéséül a svájci távíró iroda a következőket jelenti Luganóból: *Ponte Tresa* polgármestere pénteken személyi ügyben az olaszországi *Varesebe* utazott. Itt *a fascisták letartóztatták, a fascisták párthelyiségébe vitték,* ahol kihallgatták az állitólagos ponte-tresai incidensről. Olasz jelentések szerint *tesszinai katonák a svájci—olasz határon menetelés közben fascista- és Mussolini-ellenes kiáltásokat hallattak.* A fascisták arra akarták kényszeriteni a polgármestert, hogy adjon ki egy kiáltványt, melyben sajnálkozását fejezi ki az állitólagos incidens miatt és azért bocsánatot kér, mert *különben büntető expedició indul Ponte-Tresa ellen.* A fascisták kijelentették, hogy *háromszázötvenen vannak, mindannyian feltegyverkezve és ha kell, akár a Szent Gotthardig is előnyomulnak.* Végül szabadon bocsáották a polgármestert, miután egy nyilatkozatot kényszeritettek ki tőle, melyben bevallja, hogy szive mélyén olasznak érzi magát. A polgármester visszaérkezése után azonnal a kantoni kormányzósághoz ment, ahol az esetről jelentést tett. Emiatt *a svájci olasz határrendőrséget azonnal megerősitették, hogy megakadályozzák a fascistáknak Svájc területére való behatolását.* Az olasz és svájci Ponte-Tresa közötti hidat lánccal lezárták. A hidon karabinierik állanak őrt.

Elsőrendű órát, melyben bízni lehet Doxát vagy Omegát csak Krékusnál Farkas-ház. [vehet.

Sztojkov Mózest másfél évi börtönre itélte a tábla

Bünösnek mondták ki hivatali sikkasztás büntettében a volt bácsmegyei alispánt — Büntársait hat hónaptól tizenkettőig terjedő fogházzal sujtották — Három vádlottat fölmentettek

Noviszadról jelentik: Az itélőtábla pénteken délelőtt hirdette ki az itéletet *Sztojkov* Mózes volt bácsmegyei alispán és társai bünperében. Az itéletkihirdetés iránt szokatlanul nagyfoku érdeklődés nyilvánult meg; a tárgyalási terem zsufolásig megtelt érdeklődőkkel, akik tulnyomó részben *fölmentő itéletre számitottak* a szakértőknek és tanuknak a vádlottakra nézve kedvező vallomásai alapján. A hallgatóságot éppen ezért valósággal *meglepetésszerüen érte* a tábla itélete, amelynek kihirdetését délelőtt tiz órakor kezdte meg *Aranicki* Sztankó táblai tanácselnök.

Az elitéltek

Az itélőtábla a lefolytatott tárgyalás alapján a szombori elsőfoku biróság itéletét *részben megváltoztatta*. Sztojkov Mózes volt bácsmegyei alispánt, akit az elsőfoku biróság *öt évi fegyházra* itélt, *bünösnek mondta ki hivatali sikkasztás büntettében* és a 92-ik szakasz alkalmazásával *egy és fél évi börtönre itélte*, amibe a vizsgálati fogság hat hónapját beszámitotta.

Arszenovics Nikola volt vármegyei főjegyzőt, akit első fokon két és fél évi fegyházra itéltek, ugyancsak hivatali sikkasztásban mondotta ki a tábla bünösnek és a 92-ik szakasz alkalmazásával *egy évi börtönre* itélték, öt hónapi vizsgálati fogság beszámitásával.

Zundanovics Vladimir volt irodaigazgatót, aki első fokon másfél évi börtönbüntetést kapott, szintén hivatali sikkasztásban találta bünösnek a tábla és a 92-ik szakasz alkalmazásával *tiz havi börtönre* itélte, öt havi vizsgálati fogság beszámitásával.

Sztável Jovánt, akit első fokon hat havi fogházra itéltek, *okirathamisitásban* mondotta ki bünösnek a tábla és a 92-ik szakasz alkalmazásával *helybenhagyta* az első fokon hozott itéletet.

Az elitélteket a tábla három évi hivatalvesztéssel is sujtotta.

A felmentettek

Gián Vászát, akit első fokon négy havi fogházra itéltek el, a tábla most *felmentette*. Ugyancsak felmentették dr. *Tapavica* Szimót, akit első fokon három havi fogházra itéltek, valamint *Krsztekanics* Jovánt, akit első fokon egy havi fogházra itéltek.

Az indokolás

Az indokolásban kimondja a Tábla, hogy az első foku biróság ténymegállapitását kénytelen részben elfogadni, minthogy a felebbviteli tárgyaláson benyujtott szakértői vélemények, amelyeket *Nagy* József és *Avramovics* terjesztettek be, *nem megbizhatók*, mert beigazolódott, hogy egyes tételeket 1923. évi nyugták alapján igazoltak. Kimondja továbbá az indokolás, hogy a kézipénztárban előfordult sikkasztásokra vonatkozólag *Sztojkovot nem mint felbujtót, hanem mint tettest kellett bünösnek kimondani*, mert *Zundanovics* csak az ő rendelkezései szerint járt el akkor, amikor a szóbanforgó összegeket kiutalta.

Az itélethirdetés után *Lemaics* Jován dr. ügyész semmiségi panaszt jelentett be a minősités és a felmentések, a védők pedig a bünösség megállapitása miatt.

Az álmos város müvészeinél

Beszélgetés a szuboticai festőkkel

Hat-hét vajdasági festőmüvész és szobrász, akik immár második éve fáradoznak azon, hogy a képzőmüvészetnek otthont teremtsenek ebben az álmos városban, képkiállitást rendeztek a szuboticai Polgári Kaszinó nagytermében. Kiállitottak nyolcvan-száz képet és szobrot abban a reményben, hogy amilyen lelkes odaadással, iparkodással, buzgalommal ringatják ők a kulturális fejlődés bölcsőjét, éppoly melegen fogja felkarolni ügyüket a szuboticai közönség is. A kiállitott alkotások müvészi értékéről már adtunk kritikát és most az *alkotókat* szólaltatjuk meg: ismerkedjék meg a közönség személyükben is velük és ismerje meg azt a sokszor heroikus küzdelmet is, amely ezeknek a kultura pionirjainak itt a Vajdaságban osztályrészül jutott.

Lenkei Jenő

a vajdasági festőmüvészek szervezetének egyik vezetője. Kérdésünkre elsősorban a Vajdasági Képzőmüvészeti Egyesület megalapitásának szükségességét indokolta:

— Kellett, hogy közösen, egyesült erővel kezdjük meg munkánkat, — mondotta — mert ha külön-külön igyekeznénk célhoz jutni, a szükséges anyagiak nélkül, a közönség nemtörődömsége mellett sohasem érhetnők el hivatásunk tetőfokát. Magamról mit mondjak? 38 éves vagyok, 1908-tól 1915-ig külföldön tartózkodtam. Jártam Bécsben, Münchenben, Nürnbergben, Párisban, Rómában és Firenzében. Az első időkben az egyházi müvészet modernizálásának problémája izgatott. Kétszer kaptam meg a gróf Hunyadi-féle római dijat, ami lehetővé tette, hogy huzamosabb ideig Olaszországban tartózkodjam. Párisban rövid megszakitásokkal három és fél évig éltem. 1919-ben Budapesten a *Képirók és képfaragóknál* lett volna gyüjteményes kiállitásom, de időközben kitört a kommün, amikor tudomásomra hozták, hogy a bevételt csak havi háromezer koronás részletekben fogom megkapni, mire lemondtam a kiállitás tervéről. Ez lenne a multam. A jövőmről nem igen mondhatok még semmit. Terveim vannak, amiknek megvalósitásától sokat várok.

Fischer Marcell

hazakisért éjjel a kávéházból. Kérdezősködtem életéről, terveiről. Nagyon rezignáltan felelt:

— Mult-jelen-jövő? . . . Multamban nincs öröm, jövőmben nincs remény . . . — Iparmüvésznek készültem és most mindennel foglalkozom, hogy megélhetést találjak. Eredeti tervemet a sors kényszerhatása miatt meg kellett változtatnom és ezért most, sajnos, a müvészet csak másodrendü foglalkozásom lehet. Terveim megváltoztatását az is előidézte, hogy Szuboticára kerültem. Holt város ez . . . Ha egyszer módomban lesz bucsut venni tőle, megfestem egy kollektiv kiállitás keretében, de a képek nem nappal és fénnyel, hanem porral lesznek átitatva . . . Semmi reményem nincs Szuboticában, itt rossz talapa van a kulturának . . . rossz talaja van a kulturának . . .

Geréb Klára

amikor a kiállitáson leheletszerü, finom és értékes munkát igazoló meseillusztrációi előtt kérdést intéztünk hozzá, rámutatott a képekre:

— Pesten és Bécsben tanultam, — kezdte — a mese-illusztrációkat nagyon szerettem és igyekeztem fejleszteni magam ebben az irányban. Legközelebb az én illusztrációimmal jelenik meg egy Andersen-mesekönyv. Szeretem a szines tónust, ami azonban a mai gazdasági viszonyok mellett sok nehézséget ad a képeim értékesitésénél. Ugyanis annyira szinesek, hogy négy szinnyomásra van szükség reprodukálásaiknál. Terveim nekem is vannak. Egyelőre Olaszországot szeretném felkeresni. Bizom benne, hogy ott sok szépet tanulhatok.

Balázs Árpád

leborotváltatta külföldről hozott szakállát és igy fogadott:

— Nem régiben érkeztem haza Nagybányáról, de rövidesen ismét visszamegyek, mert ott jobban lehet dolgozni. Ott szervezett piktorok vannak, akik nem bizalmatlanok egymással szemben, mint ahogy eleinte, sajnos, itt a Vajdaságban bizalmatlankodtak egymással szemben a festők. Szlovenszkóban ma nagy müvészélet van. Kitünő tehetségek, mint *Angyal, Mussong Todor, Skuteczky* az irányadók. Selmecbányán van a központ, de azért valamennyi szlovenszkói városban melegen támogatja a közönség a képzőmüvészetet. A nagybányai mintára szeretnénk most megvalósitani a topolai müvésztelepet. Magamról mit mondjak? 36 éves vagyok, Nagybányán kezdtem, azután: Pest, Prága, Kassa. Most szándékozom kimenni Olaszországba. Előbb azonban visszatérek Nagybányára, hogy néhány nagyobb kompoziciót megalkothassak . . .

Farkas Béla

a legfinomabb és a legszubtilisebb képek festője, aki viszont megnövesztette szakállát, kérdésünkre a következőket mondotta:

— Berlinben kezdtem, sokáig dolgoztam Budapesten is, ahol tagja voltam a *Nemzeti Szalon*-nak. A kiállitó müvészek közé tartoztam, azonban a háboru az én munkásságomat is félbeszakitotta. A háboru után hosszu stagnálás következett, most próbálkozom ujra, amióta megalakult a Vajdasági Képzőmüvészek Egyesülete . . . Célom nekem is van: Amint anyagi helyzetem megengedi, vissza megyek Berlinbe . . .

— m. —d.

Világkiállitás Rómában a „szent évben"

Két millió zarándok érkezését várják

Rómából jelentik: Az 1925-ik »szent esztendő« előkészületeit már megkezdték Rómában. Az ünnepségeknek, amelyekre mintegy *kétmillió zarándok érkezését várják*, tetőpontja lesz a világ-missziók kiállitása, amelynek anyagát a föld minden részéről gyüjtik össze. A gyüjtési munkálatokat egy biborosokból álló külön bizottság végzi, a mely már összeköttetésbe lépett az összes missziókkal. A kiállitás hatalmas néprajzi és kulturtörténeti anyagot halmoz fel az egész világból és a legkisebb néptörzseket vagy kihaló félben levő népmaradványokat is felkarolja.

A tulajdonképpeni cél az, hogy teljes képét nyujtsa a maga nemében egyedülálló missziós munkának, amelynek egyedül áll módjában könyveit kétszázötven féle nyelven megjelentetni, a legsajátosabb néger dialektustól kezdve a belső ázsiai kis törzsek nyelvéig. A katolikus missziók káprázató kiterjedettségéről némi fogalmat alkothatunk az alábbi adatokból. A missziók központja, a hires kardinális kongregáció, a »de Propaganda Pide« kimutatása szerint Európa és Délamerika államainak kivételével mintegy 30.000 misszió-állomás van 23.000 egyházközséggel és 18.000 iskolával. Ezeknek a vezetését több mint 123.000 missziós pap, 50.000 laikus testvér és 120.000 apáca végzi.

HIREK

VARJU A TORONYÓRÁN

A szentai toronyóra kezd már unalmas lenni. Legutóbbi megnyilatkozásaiban a paralizis kétségtelen jelei ütötték fel fejüket, amelyeknél tehetségtelenebbet egész biztosan szégyelne elkövetni a legutolsó falusi láncos toronyóra, vagy gőzfürdői vekker is. A szentai torony többet szerepelt az ujságokban, mint a boldogult *Lenin, Poincaré* és a német jóvátétel összesen. Megirták, ha köhögött, megirták, ha nem köhögött, ha fájt a hasikája, ha nem fájt a hasikája. Egy elhagyott dilettáns primadonna se lehet hübb, mint a hóbortos szentai toronyóra, amely ma már inkább csak kegyelet, egy kivénhedt dekórium, amely az utóbbi időben egyre gyakrabban vadul meg, mint valami makrancos, vén szamár. Kedden reggel pont nyolckor Szentán csoda esett.. Kedden reggel pont nyolckor egy részeg ember csak ugy véletlenül, tréfából felpillantott a toronyórára. Mert a toronyórát Szentán senki sem veszi komolyan. A toronyóra pont nyolcat mutatott és a berugott polgártárs zsebórája is, amiből a részeg ember természetesen arra következtetett, hogy roszszul jár a zsebórája. Ugyanakkor azonban mások is lekonstatálták a csudálatos jelenséget. Csakhamar összefutott a város. Üstökös jön — hirdették átszellemütlen a misztikusok, — földrengés lesz — vetettek keresztet a jámborak, — esni fog a dinár — mondták az ortodoxok. Mindenki bemondta a maga tippjét. Egy szinházi látcsős ur a modern technika vivmánya segitségével tudományos magyarázatát adta a szokatlan eseménynek.

— Varju ült a nagymutatóra.

A renitens nagymutató megőrült a véres gyalázattól, de a varju egy flegma volt és nem hederitett a nagymutató tiltakozására. Szemmelláthatóan nem imponált neki a vén ceiger ősz szakálla, jogot és törvényt nem ismert, egy kósza szabad varju volt és szivből utálta a pedáns, morózus, gőgös toronyórákat. A nagymutató fogcsikorgatva engedelmeskedett, jó utra tért, mint egy züllött fiu. A zsebórátlan szentaiak, mint az erkölcs, a köz és az igazság éber csőszét üdvözölték lelkesen az égből szállott varjut.

— Legény a talpán! — jelentette ki büszkén a részeg ember, aki a varjut elsőnek fedezte fel és kolumbuszi-gőggel nézett körül. Mindenki zajosan helyeselt, csak egy kövér órásmester jegyezte meg — nyilvánvaló piszkos önzésből kifolyólag, csufolódva:

— Nincs is talpa neki, maga mafla.

(m. a.)

— **A városközi kongresszus.** Becskerekről jelentik: *Alexis* Bogoljub polgármester pénteken visszatért Pancsevoról, ahol a városközi kongresszus ügyében tartott értekezleten vett részt. Az értekezleten elhatározták, hogy a városközi kongresszust junius 8-ikán és 9-ikén tartják meg Pancsevon.

— **A görögországi népszavazás végleges eredménye.** Athénből jelentik: A görögországi népszavazás végleges eredményét sikerült megállapitani. 788.742 szavazat a köztársaság mellett 325.322 pedig ellene szólt. A francia kormány felhatalmazta athéni követét, hogy ismerje el a görög köztársaságot, ha a görög kormány erről hivatalosan fogja értesiteni.

— **A beszarábiai kérdés az angol-orosz tárgyalásokon.** Stockholmból jelentik: Moszkvai jelentés szerint *Litvinov* helyettes külügyi népbiztos a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az angol-orosz értekezleten az orosz delegáció a beszarábiai kérdést is felveti. Litvinov hangsulyozta, hogy Romániának a szomszédos államokkal való szövetségét összeegyezhetetlennek tartja Románia és a Szovjet között kialakuló jóviszonnyal.

— **Megállapitották az Unio bevándorlási kontingensét.** Washingtonból jelentik: A szenátus 53 szavazattal 23 ellenében megállapitotta a bevándorlási kontingenst, még pedig a legutóbbi népszámlálás alapján az Unioban élő nemzetiségek egy százalékában.

— **A német párt népgyülése Novivrbason.** Novisadról jelentik: A német párt április 27-ikén Novivrbason népgyülést tart, amelyen *Krafft* István és több németpárti képviselő is részt fog venni. A népgyülésen tiltakozni fognak a Kulturbund betiltása miatt.

— **Az olasz kormány meg van elégedve a szakértői jelentéssel.** Rómából jelentik: Hivatalosan közlik, hogy az olasz kormány megállapitotta, hogy a szakértői jelentés megfelel az olasz kormány kivánalmainak.

— **Nitti egyetemi tanári állást vállalt Svájcban.** Rómából jelentik: Nitti volt miniszterelnök, aki éveken át hiába kért az olasz kormánytól utlevelet külföldre, most végre engedélyt kapott arra, hogy családjával együtt Svájcba mehessen, ahol egyetemi tanári állást ajánlottak neki. Nitti politikai gazdaságtant és pénzügytant fog Svájcban előadni; ezeket a tantárgyakat nápolyi egyetemi tanár korában is tanitotta.

— **Eljegyzés.** Trebitscher Maca (Kula) és Knetély Ferenc gyáros (Crvenka) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Az angol munkáspárt készülődése az uj választásokra.** Párisból jelentik: Az *Oevre* londoni értesülése szerint az angol munkás-párt már megkezdte az előkészületeket az uj választásokra. Az eddigi hirek szerint a munkáspárt Baldwin Olivért, a volt konzervativ miniszterelnök fiát is fel fogja léptetni.

— **Egyiptomba érkezett az angol világrepülő.** Kairóból jelentik: Mac Claren angol repülő világkörüli lég utjában pénteken Veliopoliszba érkezett

— **Macdonald husvétkor vendége lesz az angol királynak.** Londonból jelentik: Az angol királyi család a husvéti ünnepeket a winsdori kastélyban fogja eltölteni. Az ünnepekre a király meghivta kastélyába Ramsay Macdonaldot, a munkáskormány miniszterelnökét és leányát is, akik a meghivásra Winsdorba utaznak.

— **A jóvátételi bizottság ratifikálta a román-magyar egyezményt.** Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság csütörtök délben ratifikálta a román-magyar egyezményt, a melyben a két állam kölcsönösen lemond bizonyos kártéritési követeléséről, amelyeket a békeszerződés létrejöttekor támasztottak.

— **Albániában megölték Morgan két matrózát.** Londonból jelentik: Tiranából érkezett jelentés szerint Durazzó kikötőjében az albánok meggyilkolták Pierport jében az albánok meggyilkolták Pierpont két matrózát. Az amerikai ügyvivő emiatt jegyzéket intézett a tiranai kormány elé, amelyben szigoru megtorlást követel és rámutat arra, hogy az albán kormány mindeddig nem fogta el a mult hónapban megölt két amerikai kereskedő gyilkosait sem.

Elsimul a japán-amerikai ellentét

Coolidge elnök vétójogánál fogva visszautasitja a japánok bevándorlását betiltó törvényt

Newyorkból jelentik: Azok az ellentétek, amelyek az Unió és Japán közt a japánoknak Amerikába való bevándorlását betiltó törvény miatt felmerültek, *Coolidge* elnöknek személyes közbelépése folytán ugy látszik, el fognak simulni. Az elnöknek ugyanis az a szándéka, hogy *a szenátus által elfogadott törvényt vétójogánál fogva visszautasitja.* Ebben a tekintetben a *Chicago Tribune* szerint Coolidge számithat a szenátusban a republikánusok és a demokraták nagy többségére, akik szintén arra törekszenek, hogy elsimitsák a Japánnal felmerült ellentéteket. Newyorkban és Chicagoban a nagy lapok majdnem mind az elnök mellé állnak a szenátussal felmerült konfliktusban, *a nyugati államok sajtója azonban továbbra is szilárdan kitart a japánok kizárása mellett.* Etekintetben ugyanis elsősorban az Unió nyugati államai vannak közvetlenül érdekelve ahová a közelségnél fogva a legnagyobb volt a japánok bevándorlása.

Diplomáciai körökben általában helyeslik Coolidge vétóját, mert *a helyzet a szenátusban megszavazott törvény miatt már valóban fenyegetővé vált a két állam között.* Ezt bizonyitja a japán külügyminiszter kijelentése is, aki az Amerikával szemben felmerült konfliktusra vonatkozóan hozzá kérdést intéző ujságiróknak csak annyit mondott:

— *Komoly aggodalomra van ok.*

Jamamotó japán miniszterelnök kijelentette, hogy sajnálja, hogy a szenátus ezeket a felesleges rendelkezéseket elfogadta és rámutatott arra, hogy Japán megértő magatartásával semmi nehézséget sem gördit az idegenek bevándorlása elé. Elvárhatná tehát, hogy a többi államok is hasonlóképpen járjanak el velük szemben.

— **Közös frontba tömörültek a romániai ellenzéki pártok.** Kolozsvárról jelentik, hogy az ország három legnagyobb ellenzéki pártja közös frontba készül tömörülni a liberális kormány gazdasági terveinek megakadályozására s igy Bratianu megbuktatására Jorga és Argetoianu között a fuziós tárgyalások sikerrel jártak. A fuzióról szóló hivatalos proklamációt husvét után fogják publikálni. Ezzel kapcsolatban Jorga lapja, a »Neamul Romanesc« azt jelenti, hogy ma ujból megkezdődnek a fuziós tárgyalások a parasztpárt és Averescu között. A parasztpárt, amely dr. Luput delegálta a tárgyalások folytatására, azt kivánja, hogy a fuzió után az uj párt végrehajtó bizottságában Lupu, Mihalache, Madgearu, Averescu és a néppártnak még egy tagja foglaljon helyet.

— **A magyar nemzetgyülés legközelebbi programmja.** A nemzetgyülés, miután végzett a szanálási javaslatokkal, háromheti szünetre megy és május közepén hivják ujból össze. E szünet alatt az utolsó simitásokat végzik azokon a törvényjavaslatokon, amelyek a parlament legközelebbi munkarendjét teszik. Legelőször az autonom vámtarifa ügye kerül a nemzetgyülés elé. A vámtarifa letárgyalása után a büntetőjogi reformokról szóló javaslatot tárgyalja a nemzetgyülés.

— **Gimnáziumi vizsgai kérvények beadása.** Szentáról jelentik: A szentai főgimnázium igazgatósága közli, hogy a magántanulóknak május 15-ig kell benyujtani vizsga-kérvényeiket. A kérvényekhez mellékelni kell az erkölcsi és az utolsó iskolai bizonyitványt is. A kérvények alsó fokon 45 dinár, a felső osztályokban 75 dinár bélyeggel látandók el.

— **Machno lengyel pogromvezér öngyilkossági kisérlete.** Varsóból jelentik: Machno hetmant, az ukrajnai pogromok hirhedt vezetőjét a napokban a thorni hatóságok internálták. Machno cellájában öngyilkosságot kisérelt meg. Késével megkisérelte átvágni nyakát, de szándékát még idejében észrevették és az öngyilkosságot sikerült megakadályozni. Sulyos sebesülésével a városi kórházba szállitották.

— **Gyilkosság Szerbeleméren.** Becskerekről jelentik: Szerbelemér községben csütörtök este véres gyilkosság történt. Raskov Lázár községi esküdt a falu határában szóváltásba keveredett Mihajlov Bozsin mezőőrrel. A pörlekedés csakhamar a tettlegességig fajult és Bozsin bicskát rántva rátámadt az esküdtre. Raskov menekülni próbált, de Bozsin leteperte és kését többször beleszurta. Az esküdt még a helyszinen kiszenvedett. A gyilkos mezőőrt letartóztatták és szombaton átkisérik a becskereki ügyészségre.

— **A római zarándokut.** A bánáti katholikus egyházi hatóságok összeállitották a jövő évi római zarándokut programját. Budanovics apostoli adminisztátor körlevélben hivta fel az összes bánsági plébániákat, hogy kezdjék meg a hivők közt a szervezkedést. Az eddigi jelek szerint a Bánátból számosan fognak résztvenni a zarándokuton.

— **Családi dráma Bécsben.** Bécsből jelentik: Fiedler Rezső banktisztviselő, a volt Fiedler altábornagy fia, szerdán délelőtt agyonlőtte feleségét és azután saját magát sebezte meg revolverlövéssel. Tettének oka állitólag az volt, hogy tőzsdei veszteségek folytán anyagi zavarokba jutott.

— **Hegedüs Gyulát bojkottálták Miskolcon.** Miskolcról jelentik: Hegedüs Gyula, a Vigszinház tagja annak idején kereszténypárti képviselőnek jelöltette magát a Lipótvárosban. Hegedüs, akinek szinészi kvalitásai nem tagadhatók el, sok kellemetlenséget szerzett radikális gondolkodásu szinésztársainak és igy történt, hogy amikor legutóbb Miskolcon vendégszerepelt, a közönség egyszerüen bojkottálta. A máskor zsufolt miskolci szinház egészen üres volt Hegedüs Gyula vendégfellépése alkalmából.

— **Kiesett a robogó vonatból.** Novisadról jelentik: Péntek reggel a Futaki-uti vasuti átjáró alatt egy eszméletlen állapotban levő katonát találtak. Beszállitották a közkórházba. A nyomozás megállapitotta, hogy az eszméletlen embert Buksig Ferencnek hivják, szabadságolt katona és utközben kiesett a robogó vonatból.

— **Uj vasuti egyezmény Románia és Magyarország között.** Nagyváradról jelentik: A csütörtöki nap folyamán vasuti tárgyalások voltak Biharpüspökiben a román és a magyar vasutak kiküldöttei között. Román részről a tárgyalásokat Nádor kolozsvári vasuti főfelügyelő vezette. A tárgyaló bizottságok között sikerült megegyezést létrehozni az ÁV kocsik kicserélése ügyében. Ennek értelmében a mai naptól kezdve Lökösháza, Érmihályfalva és Biharpüspöki határállomások naponta 354 üres kocsit vesznek át és ennek helyébe ugyanannyi áruval telt kocsit küldenek át a határon Magyarországra. A bizottság tagjai a tárgyalások befejezése után már el is utaztak Biharpüspökiből és a magyar kiküldöttek visszatértek Magyarországba.

— **Eltemette a földcsuszamlás.** Noviszadról jelentik: A titeli vonalon egy nagyobb földcsuszamlás munkaközben eltemette *Vraml* József munkást. A szerencsétlenül járt embert sulyos sérülésével beszállitották a közkórházba.

Ami Önnek kell, az — Elsafluid! Ez az igazi háziszer, mely megszünteti fájdalmait! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica-Donja, Centrál 185. sz. (Hrvatska).

Dr. Klein Endre specialista nőgyógyász és szülész, a beogradi, berlini, valamint a giesseni tudományegyetem nőgyógyászati klinikájának volt asszisztense, rendelését folyó évi március hó 17-én Suboticán, Senćanski (Zentai) put 12. szám alatt megkezdte. Rendel délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig. Telefon 236.

Hajlitott székekben, prima minőségű, eredeti gyári árakon, nagybani raktár, — nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Hemler Péter utódánál, Novisad, az evangélikus templommal szemben.

A gyermekvilág szenzációja a »Babavásár«, amely nagy arányu, látványos és rendkivüli szórakoztató mulatságot f. é. április 27-én délután a városi szinházban rendez a suboticai zsidó Patronázs-Egyesület.

A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás oly esetekben, melyek dugulástól származnak, a »Ferenc József« keserüviz kitisztitja az emésztés utjait s elháritja a vértolulást.

Husvéti ujdonság. Tuberózsaillat ismét kapható delkaszámra. Baeder márkára ügyeljen. Kapható minden jobb drogériában és gyógyszertárban.

SPORT

Husvéti sportprogram Noviszadon. A noviszadi egyesületek husvétkor beogradi csapatokat látnak vendégül. Husvét vasárnapján N. T. K. a B. S. K. csapatával mérközik, a Juda Makkabi pedig a Szombori T. K.-val. Husvét hétfőjén a N. A. K. a Jugoszláviával játszik. A mérközéseken a beogradi csapatok győzelme várható.

Kisorsolták a párisi olimpiai fotballmérközéseket. Párisból jelentik: A nemzetközi olimpiai bizottság pénteki ülésén tartotta meg a fotballtorna kisorsolását. A fotballmérközések május 25-ikén kezdődnek és az első fordulón kilenc mérközés lesz. A sorsolás szerint az első fordulóban

Hollandia—Franciaország
Magyarország—Lengyelország
Csehszlovákia—Görögország
Spanyolország—Olaszország

válogatottjai kerülnek össze.

TŐZSDE

Beograd, április 18-án. Amsterdam 3005, Bécs 0.1142—0.1143, Milano 35865—35875, Newyork 80.70, Prága 239—339.75, Budapest 12, Brüsszel 429, London 351.90, Szaloniki 152. *Határidőre eladott devizák:* Prága julius 15-re és 30-ra 240, Páris május 31-re 510—500, London junius 15-re 359.

Moravetz zenekereskedés
Timisoara (Temesvár, Románia)
Világvárosi nivoju szaküzlet. Bármilyen zenemüre van szüksége, kérje egy lapon, gyorsan pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk. Jegyzékek ingyen. 989

ROSSIJA-FONCIÈRE
biztositó- és viszontbiztositó társaság

Tüz-, élet-, betörés-, jégbiztositás

Fiókigazgatóság:
Subotica, Aleksandrova ulica 4.
(Rossija-Foncière palota)

„MARIOLA" arckrém a legjobb arcápoló!

A Városi Takarékpénztár Suboticán

VAGYON — $^1/_4$ évi (január-március) nyers-mérlege — TEHER

	Din.	p	Din.	p
Készpénz:				
pénztár — — — — — —	385769	53		
girószámlán Narodna Banknál —	13543	25		
postatakaréknál — — — —	5468	40		
pénzintézeteknél f. számlán — —	716027	75	1120808	93
Deviza és valuta			15594	27
Váltó			848500	—
Adósok:				
Subotica város — — — —	2870279	47		
városi gázgyár — — — —	1907789	05		
a várostól vásárolt földekért —	2407263	55		
többi adósok — — — —	2385294	84	9570626	91
Kézizálog-kölcsönök			467085	—
Városi könyvnyomda			350000	—
Berendezés			78170	—
Kauciók			1021137	50
			13471922	61

	Din.	p	Din.	p
Tartalék-alap			150000	—
Nyugdíj-alap			41256	—
Betétek:				
a) könyvecskére — — — —	7849202	36		
b) folyószámlán — — — —	4309670	52	12158872	88
Kauciók:			1021137	50
Nyers jövedelem — — —			100656	23
			13471922	61

Subotica, 1924. március 31.

Subotica város, mint ezen takarékpénztár tulajdonosa 1921. május 4-én megtartott városi közgyülés határozata értelmében **jótáll a Városi Takarékpénztár összes kötelezettségeiért és külön még a betétekért és azok kamataiért.**

A Városi Takarékpénztár foglalkozik az összes takarékpénztári- és bankügyletekkel.

Elfogad betéteket takarékkönyvre vagy folyószámlára legmagasabb kamatoztatással és a **kifizetéseket mindenkor fölmondás nélkül eszközli.**

Váltókat leszámitol és nyit folyószámla-hiteleket.

Zálogkölcsönöket folyósit értéktárgyakra.

Vesz és elad devizát és valutát.

Bel- és külföldi kifizetéseket legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl.

NYILTTÉR.

KEDVEZŐ HUSVÉTI VÁSÁR!

Nagymennyiségü francia locsoló parfümök a legolcsóbb áron kaphatók nagyban és kicsinyben a **Remény (Nada) drogeriában, a volt Reitter drogeria** Subotica, Karadjordjev trg (a városi székházzal szemben) 2811

Stečaj.

V.-Kikindski okružni sud sa rešenjem br. C. 355/1924. odredio stečaj protiv bašaidskog trgovca: Mite Pajtašev.

Za stečajnog poverenika imenovao Jovana Dragojevića, beležnika, za staratelja mase Dr. Jakova Pintera V.-Kikindskog advokata.

Prijeva potraživanja mogu se podneti do 16. Maja 1924. Rasprava radi razračuna zakazana je za 3. juna 1924. u 9 sati, a izbor povereničkog odbora zakazan je za 6. juna 1924. 9 sati u zvaničnoj prostoriji poveranika.

2949 **Dr. Pinter,** staratelj mase.

Hirdetmény.

Deszk község határában van 16 és fél lánc föld és egy ház, amelyet itteni földért elcserélnék, esetleg eladnám. Fölvilágositást ad Vlahov Emil városgazda Starakanizsán.

BERSON

gummisarkat és gummitalpat

tetessen fel cipészével cipőjére, mert ezzel nemcsak pénzt takarit, hanem megóvja lábait és cipőjét is.

1.500.000

dinár nyeremény és

1.000.000

dinár jutalom nyerhető az osztálysorsjáték utolsó huzásán

Huzás 16 napon át május 5-től május 23-ig.

$^1/_1$ sorsjegy 1 huzásra 80 dinár
utolsó huzásra 400 dinár.

$^1/_2$ sorsjegy 1 huzásra 40 dinár
utolsó huzásra 200 dinár.

$^1/_4$ sorsjegy 1 huzásra 20 dinár
utolsó huzásra 100 dinár.

A sorsjegyeket vidékre is küldjük a sorsjegy ára és 5 dinár költség ellenében.

LEPEDÁT és JOVÁNOVIĆ

az osztálysorsjáték főelárusitói Subotica. 2327

Dr. SZEGŐ K.

SZANATORIUMA

felnőttek és gyermekek számára

ABBAZIÁBAN

Erősitő, edző, hizlaló, diétikus kurák. Gyermekek 7 éven felül kiséret nélkül is felvétetnek. 2664

Eladó nagy és értékes

Európa bélyeggyüjtemény!

főleg régi Európa. Felvilágositással szolgál: URBÁN VILMOS Velikibečkerek. 2885

Emmentali sajt

naponta friss tea-vaj eredeti gyári árakon kicsinyben is: M. VÁGÓ sajtgyári raktár SUBOTICA, Paja Dobanovačkog ulica 7. 1016

FORD MOTOR COMPANY

képviselete és lerakata személy- és teherautókban, valamint a világhirü

FORDSON TRAKTOROK

mezőgazdaságok részére, továbbá Ford alkatrészek, Michelin pneumatik, Standard autóbenzin, Motorpetróleum, Autóolajak.

Puch kerékpárok, Puch motorkerékpárok, Puch kerékpármotorettek eredeti gyári árakon kaphatók.

Klein Géza Subotica

Standard Oil Co. of Newyork felsőbácskai vezérügynöksége

Telefonszám 55. Sürgönycim: Lakkleinoel. 2868

PINCEALAPBÓL KIEMELT FÖLD A FERRUM D. D. VÁROSI TELEPÉRŐL (KOPLALÓRÓL) INGYEN ELHORDHATÓ IIII 2673

226 **WEISZ JENŐ kefeárugyára**

Subotica, Telefonsz. 198.

AJÁNLJA KITŰNŐ MINŐSÉGÜ VERSENYEN KIVÜLI KEFE, ECSET, SEPRŐ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

MOLINO (Leinwand)

CHIFFON (Wassertuch)

WATTA (paplanhoz)

OLCSÓN KAPHATÓ

A. ROMANO ZAGREB

Boškovićeva ul. 15. Telefonszám 23.63. 1590

Korzó

ápr. 14-től csütörtöktől ápr. 16-ig vasárnapig

Egy ember aki ölt

dráma 6 fölvonásban.
Főszereplő: **Jean Toulont.**

Április 21—23, hétfőtől—szerdáig

Ginette

(Senki lánya)

I. rész

nagy kalandordráma 3 részben.
Főszereplők: **Biscott (Bimbula), Sandra Milovanow**

FOGLALKOZÁS

Mindenes-szakácsnét, önállót, jólfőzőt keres gyermektelen házaspár. Cím a kiadóban. 2812

Tanonc felvétetik Petrik cimfestőnél. Négy osztállyal előnyben. 2856

52 kat. hold
prima szántóföld
Sombortól 30 kilomtr. gyönyörü tanya, teljes gazdasági felszerelés, összes gazdasági épületek, inkarmánynyal **kiadó.** — Bővebbet **Dr. Popović Kosta** ügyvédirodájában Sombor 2715

Kocsis azonnalra felvétetik Heuduska és Hermannál, Subotica. 2825

Deutsch-serbo-kroatischer-Korrespondent, bilanzt sicherer Buchhalter such Posten. Eintritt kann sofort erfolgen. Adresse in der Administration. 2788

Házvezetőnői állást keres jómegjelenésü, független, 26 éves nő magános urnál. Vidékre is elmenne. Ajánlatok »Kultura« hirdetőbe Novisad, Kr. Aleksandra 20. kéretnek. 2936

Cukrászsegéd, ügyes, aki önállóan tud dolgozni, azonnali belépésre kerestetik. Cukrászda. Mol. Bácska. 2897

Utcai lakást ad Senoe utca 17 (Bem) alatt takarításért gyermektelen, tiszta házaspárnak magános ur. Uraságnál már alkalmazott előnyben. Megbeszélések csak 10—11 óra között. 2898

TORTÁK
30 dinártól
SÜTEMÉNYEK
2 dinárért kaphatók
Keppert Jánosné
cukrásznál, Jelašićeva ul. 3. sz. (Kiskápolna mellett) 2857

Házvezetőnőt keres elvált, egyedül élő, vidéki kereskedő, olyan megbizhatót, akire esetleges távolléte alatt üzlete felügyeletét is rábizhatná. Ajánlatot »32 éves« jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit. 2955

VÉTEL-ELADÁS

Egyéves, 48 colos, Hofherr-cséplő, tizéves, 54 colos Umrát-cséplő, Marschal, hatlégkörös, fogaskerekes magániáró jutányos áron eladó Ács Ferencnél, Bačka-Topola.

Kiárusitás! Az összes raktáron levő férfi-, fiu- és gyermekruhák minden elfogadható áron kiárusittatnak. Tessék meggyőződni. Csak e hónapban, mig a készlet tart. Földes Samu ruhaáruházában, a Nádor-kávéház mellett, Suboticán. 2639

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Jóforgalmu vendéglő két üzlethelyiséggel, bármily üzletnek alkalmas, elköltözés miatt sürgősen eladó és azonnal átvehető. Habram Elek, Senta. 2801

Eladok 2 éves erősen kifejlődött hajtásu kövidinka gyökeres veszszőt, darabját 50 paráért Ingusz Lipót Ludaspusztai szőlőgazdaságából. Fajtisztaságáért szavatolunk. Megrendelések eszközölhetők a **Suboticai Kenyérgyárban Telefon 245.** 2903

Eladó 20 hónapos angol-arabs csődör-csikó; anyja »Boban« angol-arabs fajta, apja »Kohelan«, tiszta arabvérü. Eladja lovaskapitány Rade Petkovits. 2879

Tégla, első- és másodrendü, valamint fiaszter-, kut- és olajos-téglát vidékre minden mennyiségben legiutányosabban szállit saját iparvágányu gyártelepéről Hied Bernát téglagyáros. Ugyanott köbméter és vasas tégla legolcsóbban kapható. 2933

Keresek 35—50 HP-ig szivógázmotort, 1 drb. 21 Ganz hengerszéket, 1 drb 220—650-es, dupla sima hengerszéket, 1 drb 220—475-ös dupla sima hengerszéket, 4 drb 4 méteres hasábszitát, 5 drb felvonót, hevedert, serlegeket, szijakat. Komáromi István, Nova-Kanjiža.

Akvariumokat, körülbelül 300 darab egzotikus diszhallal és egzotikus vizinövényekkel eladnék. Cím a kiadóban. 2952

VALÓDI „ERÉNYI"

DIANA

mint szájviz állandó használat mellett megvéd influenzától és katarhusos megbetegedésektől

Ügyeljünk a „DIANA" névre!

Mindenütt kapható!

Egy kis üveg dra 9 dinár
Középüveg 24 dinár.
Nagy üveg 48 dinár.

Vezérképviselet és fölerakat Jugoszlávia részére:
Jugopharmacia D. D. Dianaosztálya
Zagreb, Prilaz broj 12.

Vezérképviselet és lerakat a Vojvodina részére.
Kóródy Lajos és Társa, Novisad.
1857

ápr. 17-től csütörtöktől ápr. 20-ig vasárnapig

Lifka

FELTÁMADÁS

Tolstoj világhirü regénye után 6 fölvonásban.
Főszereplő: **Lya Mara**

Április 21—23, hétfőtől—szerdáig
Offenbach világhirü operája után

HOFFMANN MESÉI

Három rejtelmes szerelmi kaland 7 fölvonásban.
Eredeti zenekisérett!
Főszereplők: **Max Neufeld, Dagny Servaes.**

SZÓDAVIZET legkisebb mennyiségben gyári áron szállit házhoz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Husvéti sonkájához jó bort Steinfeldnél kaphat. — Ugyanott mindenféle **sel-peszach áruk és italok** legjobb minőségben. **Vilsonova ul.** 2740

Festményeket, porcellán, bronz, gyöngyház, majolika, elefántcsont és szines márványból készült mütárgyakat, mindenféle alkalmi ajándéknak legolcsóbban beszerezhet Balog Lina cégnél Subotica, Bárány-szálloda mellett — Naponta friss vágott és cserepes virág. Állandó kiállitás. 2882

KÜLÖNFÉLE

Hölgyeim és uraim! Házasságot jobb körökbe teljes diszkréció mellett eszközöl Közvetitő-iroda Subotica, Agina ulica 11.

Beltéren egy nagy angroüzletnek megfelelő helyiség azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2790

Kézimunka előnyomda Beer Bözsinél, Kaszinóépület. 2817

A kazánfütők és gépkezelők vizsgája május 3-án lesz a velikibečkereki vizsgáztató-bizottság előtt. Vizsgázók rendeljék meg azonnal a Lokomobil, gőzkazánfütő és gőzgépkezelő cimü szakkönyvet, amely 535 kérdés és feleletből áll, 127 ábrával. Ebből a könyvből két hét alatt elkészülhet a vizsgára. Megrendelhető a Kurir könyvkiadónál Suboticán 60 dinárért. 2858

Ékszerek javitása, drágakövek foglalata
megvárható mindenkor
BLAHÁ-nál
(volt edényplac) 2575
Uj ékszerekben nagy választék

Husvéti parfümök 4 dinár, locsolók 8 dinártól kezdve; legfinomabb pipereszappanok óriási választékban. Sugár Béla divatáruház Subotica, Karadjordjev trg 8. 2623

Lakást keresek, egy- vagy kétszobást, május elsejére. Lehet Palicson is. 2817

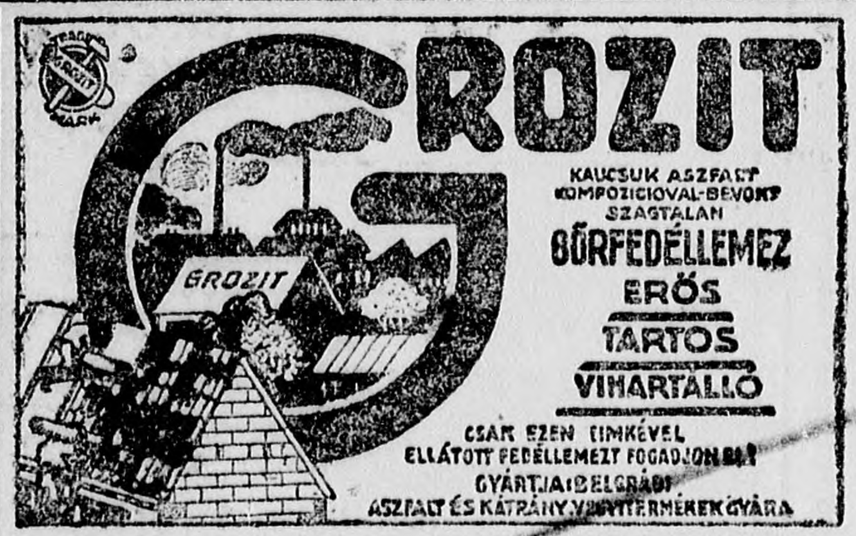

Gyártmányaink:

Asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigelelőlemez, kőszénkátrány, facement, karbolineum, kőszénkátrányszurok **fedél-lakk**, bitumen, **asphalt mastix** stb.

Müszaki osztályunk elvállal és készit: Asphaltjárda, kocsiut és belső helyiség burkolását tiszta, természetes asphalttal. Vizmentes fedések, elszigetelések asphalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. Tetőfedést kátránylemezzel tiszta, természetes butimenből készült szagtalan asphalt fedőlemezzel. Nedves falak szárazzátételét. Talajviz elszigetelését saját rendszerünk szerint. Öreg tetőjavitást és kátrányozást. Facementtetőt több évi jótállás mellett. 2727

Sürgönycim: GROZIT. Telefonszám: 27-20

Gyártja: Beogradi Asphalt és Kátrány Vegyitermékek Gyára, Beograd Uica Karadžića 6.

„MERIMA"

KRUŠEVÁCI SZAPPANGYÁR

DJURKOVIĆ, RISTIĆ & KOMP.

ALAPITVA 1839. KRUŠEVAC UJJÁÉPITVE 1897.

NAPI TELJESITMÉNY 5 VAGON SZAPPAN

Ezuton teszi közhirré, hogy a gyár április 27-től május 5-ig a **III. ZAGREBI VÁSARON a B. palotában a X. csoportban a 165. sz. fülkében állit ki.** A vásáron szappanmintáink megtekinthetők és ugyanott rendelések is felvétetnek. 2803

BIOSKOP LIFKA

MESSALINA

A legmonumentálisabb történelmi film két részben. Főszereplők: Olaszország legszebb három asszonya. MÜVÉSZI ZENEKISÉRETTEL Bemutatásra kerül 1924. április hó 24-től csütörtöktől kezdve.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. közös üzemében Subotican.